

Vägledning till blanketten "Ansökan om tillstånd för hantering av explosiva varor"

För att handläggningstiden ska vara så kort som möjligt är det viktigt att du som ansöker om tillstånd för explosiv vara sänder in rätt och kompletta handlingar tillsammans med din ansökan.

Nedan följer en vägledning till ansökningsblanketten om tillstånd för explosiva varor. Läs mer om hantering och tillståndsansökan för explosiva varor i [MSB:s handbok för hantering av explosiva varor](#).

Ansökan om:

Kryssa för den ruta som är aktuell för ansökan. Fler rutor kan vara aktuella för en och samma ansökan.

- **Nytt tillstånd.**
- **Ny tillståndsinnehavare.** Befintligt tillstånd ska bifogas.
- **Förlängning av befintligt tillstånd.** Tillståndstiden ska förlängas men förvarad mängd, förvaringsplats och verksamhet med mera är densamma. Befintligt tillstånd skall bifogas.
- **Förändring av befintligt tillstånd.** Vid förändring av mängd, förvaringsplats, verksamhet mm. Befintligt tillstånd skall bifogas.
- **Förvärv av explosiva varor.** Det finns två alternativ:
 1. Man köper explosiv vara och förbrukar direkt, t.ex. vid sprängarbete, utan att först förvara varan. Då behöver man inget förråd.
 2. Man köper varor och lägger i förråd för framtida användning.
- **Förvaring av explosiva varor.** Denna ruta måste kryssas i om man har förråd och vill förvara egen eller annans explosiva vara.
- **Handel med explosiva varor.** Kryssas av den som bedriver handel med explosiva varor t.ex. en vapenhandlare som säljer ammunition och företag som säljer fyrverkerier.
- **Överföring av explosiva varor.** Den som köper explosiva varor ska söka överföringstillstånd för att få överföra varorna från säljaren till förråd eller direkt till

arbetsplats om varorna ska förbrukas samma dag.

Överföringstillstånd behövs inte för:

- ammunition
- pyrotekniska artiklar
- varor avsedda för användning av försvaret eller polisen

- **Godkännande av föreståndare.** Föreståndare ska utses av tillståndshavaren och godkännas av tillståndsmyndigheten. Föreståndarna har ansvaret för att hanteringen av de explosiva varorna som innehas bedrivs enligt gällande lagstiftning och villkor i tillståndet. En och samma person kan vara både tillståndshavare och föreståndare.

1. Sökande

Här ska personnummer, namn och adress, alternativt företagets organisationsnummer och adress till företaget som gör ansökan finnas med. Det är den som avser att bedriva verksamheten som ska söka tillståndet.

2. Föreståndare

Mer information finns på sida 38 i MSB:s handbok för förvaring av explosiva varor.

Personuppgifter för den eller de som ska vara föreståndare för företaget/förrådet. Detta kan vara samma person som söker tillståndet. Det ska vara hemadress till föreståndarna och inte adress till arbetet.

Meritlista (CV), dokument som visar ansvarsområde, befogenheter och avtal om föreståndaruppdraget för de som utsetts till föreståndare ska bifogas. Om föreståndaren och den som söker tillståndet är samma person behövs inget avtal om föreståndaruppdraget. Om en extern person har anställts som föreståndare ska det också finnas dokumentation som visar att personen i fråga är medveten om och har accepterat föreståndaruppdraget.

3. Hanterad typ och mängd

Här ska sökande beskriva vilka typer av explosiva varor som ska hanteras. Riskgrupp och samhanteringsgrupp ska anges. Om ansökan även gäller förvaring ska de mängder som ska förvaras av respektive varuslag anges. Detta kan även göras i en bilaga som skickas med om utrymmet i blanketten är för litet.

Information om riskgrupper och samhanteringsgrupper

Mer information finns på sida 19 i MSB:s handbok för förvaring av explosiva varor.

Riskgrupper

1.1 Ämnen och föremål med risk för massexplosion, d.v.s. en explosion som påverkar i princip hela lasten samtidigt. Exempel: Sprängämnen.

1.2 Ämnen och föremål med risk för splitter och kaststycken men inte för massexplosion. Exempel: Militära pansarskott, vissa PU (t.ex. krockkuddar).

1.3 Ämnen eller föremål med risk för brand, och mindre risk för tryckvåg, splitter och kaststycken men inte massexplosion

(a) vars förbränning ger upphov till avsevärd strålningsvärme, eller

(b) vilka brinner efter varandra och ger upphov till mindre verkan genom tryckvåg eller splitter och kaststycken. Exempel: Vissa fyrverkerier.

1.4 Ämnen och föremål med endast obetydlig explosionsrisk i händelse av antändning eller initiering under transport. Verkningarna är i stort sett begränsade till kollit och det kan inte förväntas splitter av betydande storlek eller utbredning. Brand utifrån får inte orsaka praktiskt taget samtidig explosion av så gott som hela kollits innehåll. Exempel: Ammunition till handeldvapen, vissa fyrverkerier.

1.5 Mycket okänsliga ämnen med risk för massexplosion men med mycket liten sannolikhet för initiering eller övergång från brand till detonation under normala transportförhållanden. Ett minimikrav är att de inte får explodera vid test med yttre brand.

1.6 Extremt okänsliga föremål utan risk för massexplosion. Föremålen innehåller endast extremt okänsliga detonerande ämnen och där sannolikheten för oavsiktlig antändning eller utbredning är försumbar.

Samhanteringsgrupper

Mer information finns på sida 19 i MSB:s handbok för förvaring av explosiva varor.

A. Tändämne

B. Föremål som innehåller tändämne och färre än två effektiva säkerhetsanordningar. Vissa föremål såsom sprängkapslar, apterade sprängkapslar och tändhattar ingår, även om de inte innehåller något tändämne.

C. Krut (utom svartkrut) eller annat deflagrerande explosivämne eller föremål som innehåller sådant explosivämne.

D. Sprängämne, svartkrut eller föremål som innehåller sprängämne, i samtliga fall utan tändsystem och utan drivladdning, eller föremål som innehåller tändämne och som har två eller fler effektiva säkringsanordningar.

E. Föremål som innehåller sprängämne utan tändsystem, men med drivladdning (annan än sådan som innehåller en brandfarlig vätska eller gel eller spontanantändande vätskor).

F. Föremål som innehåller sprängämne med eget tändsystem, med drivladdning (annan än sådan som innehåller brandfarlig vätska eller gel eller spontanantändande vätskor) eller utan drivladdning.

G. Pyroteknisk sats, eller föremål innehållande pyroteknisk sats, eller föremål som innehåller både explosivämne och lyssats, brandsats, tårgassats eller röksats (utom föremål som aktiveras av vatten eller innehåller vit fosfor, fosfider, pyrofort ämne, brandfarlig vätska eller gel, eller spontanantändande vätskor).

H. Föremål som innehåller både explosivämne och vit fosfor.

J. Föremål som innehåller både explosivämne och brandfarlig vätska eller gel.

K. Föremål som innehåller både explosivämne och giftigt kemiskt medel.

L. Explosivämne eller föremål som innehåller explosivämne med särskild risk (t.ex. beroende på aktivering vid kontakt med vatten eller på närvaro av spontanantändande vätskor, fosfider eller pyrofort ämne), som kräver separation av varje enskilt slag.

N. Föremål som endast innehåller extremt okänsliga detonerande ämnen.

S. Ämnen eller föremål som är förpackade eller utformade så att all verkan genom vådatändning, oavsiktlig initiering eller oavsiktlig funktion begränsas till kollit, såvida inte kollit har skadats av brand. I så fall är dock all verkan av tryckvåg eller splitter och kaststycken så begränsad att brandbekämpning eller andra nödåtgärder i kollits omedelbara närhet inte väsentligt inskränks eller förhindras.

4. Förrådets/försäljningslokalens läge

Mer information finns på sida 67 i MSB:s handbok för förvaring av explosiva varor.

Här ska sökanden beskriva förrådets läge och vilken typ av förråd som ska användas:

- Är det ett friliggande förråd, d.v.s. ett förråd som inte har annan verksamhet i lokalerna eller annan förrådsverksamhet.
- Om förrådet ligger i byggnad med annan verksamhet, ska det förklaras vilken typ av verksamhet som förekommer i byggnaden och ungefär hur många som vistas i byggnaden samtidigt.
- Förråd i mark kan vara t.ex. tunnel, gruva eller bergrum.
- Skyddsobjekt; hur långt är avståndet till skyddsobjekt och vilken typ av skyddsobjekt finns nära.

5. Förrådets konstruktion

Mer information finns på sida 86 i MSB:s handbok för förvaring av explosiva varor.

Varje förråd ska vara skyddat på så sätt att utformning och utförande hindrar tillträde för obehöriga. Till exempel får inte friliggande förråd ha fönster. Obehöriga ska inte heller kunna påverka de explosiva varorna. Tillträdesskyddet ska vara anpassat till varornas begärlighetsgrad.

För mer information om begärlighetsgrader se nedan alternativt sidan 86 i MSB:s handbok för förvaring av explosiva varor.

Information om begärlighetsgrader

Explosiva varor delas in i tre begärlighetsgrader beroende på hur stöldbegärliga de anses vara. Kraven på förrådets tillträdesskydd blir högre ju mer stöldbegärlig en explosiv vara är.

Begärlighetsgrad

A = Mycket stöldbegärliga

B = Stöldbegärliga

C = Mindre stöldbegärliga

Sprängämnen:

B - Halvfabrikat för sprängämnen

B - Sprängämnen i bulk

A - Detonerande stubin

A - Övriga sprängämnen

Krut, pyrotekniska artiklar och pyrotekniska satser:

C – Stenspräckare

B - Pyrotekniska satser

B – Krut

C - Drivladdningar för modellraketer

C - Fyrverkerier, tillståndsbefriade konsumentartiklar (avsedda för allmänheten)

Fyrverkerier med tillståndskrav (ej avsedda för allmänheten) i:

B– riskgrupp 1.1 och 1.2

C– riskgrupp 1.3 och 1.4

C - Nödraketer

B - knallskott, eldmarkeringar

C – Pyroteknisk säkerhetsutrustning för fordon (PU)

Övriga pyrotekniska artiklar i:

B– riskgrupp 1.1 och 1.2

C– riskgrupp 1.3 och 1.4

Ammunition

A -pansarbrytande ammunition

B - Övrig ammunition till handeldvapen

A – Tårgaspatroner

B – Rökammunition

A – Pansarskott

A - Övrig militär ammunition till annat än handeldvapen

Tändämnen

A - Alla slags tändämnen

Tändmedel

A - Sprängkapslar

B –Tändhattar

C - Krutstubin

B - Tändrör, tändkolvar, pyrotekniska tändare m.m.

Begärlighetsgrad A kräver ett förråd konstruerat enligt europastandarden för värdeförvaring, EN 1143–1, utgåva 2. Förrådet kan även vara konstruerat på ett sådant sätt att sökanden anser att förrådet uppfyller kraven för EN 1143–1. En beskrivning av förrådet ska då bifogas ansökan.

Begärlighetsgrad B kräver ett förråd konstruerat enligt SS 3492. Förrådet kan även vara konstruerat på ett sådant sätt att sökanden anser att förrådet uppfyller kraven för SS 3492. En beskrivning av förrådet skall då bifogas ansökan.

Begärlighetsgrad C ska ha hänglås och beslag i minst klass 2 enligt Svenska Stöldskyddsföreningens normer SSF 014 och SSF 018. Explosiva varor i begärlighetsgrad C får även förvaras i plåtskåp med trepunktslås eller motsvarande. Förrådet kan även vara konstruerat på ett sådant sätt att sökanden anser att förrådet uppfyller kraven. En beskrivning av förrådet ska då bifogas ansökan.

MSB kan även godkänna förråd för de olika begärlighetsgraderna.

Information om brandskyddskrav

Mer information finns på sida 90 i MSB:s handbok för förvaring av explosiva varor.

Förråd som riskerar att utsättas för brand utifrån ska vara utfört i lägst brandteknisk klass EI 30. Detta krav gäller *utöver* kraven på tillträdesskydd, vilka beskrivs i standarderna EN 1143 och SS 3492. Standarderna innehåller inga krav på brandklassning. EI 30 innebär att förrådet ska kunna stå emot en yttre brand i 30 minuter enligt ett standardiserat test. Ett fristående förråd på öppen mark eller i skog anses inte löpa risken att utsättas för brand utifrån om inga brännbara föremål finns i dess närhet. Skog betraktas inte som brandfarlig även om träd är brännbara.

Brandskyddskravet gäller inte för:

- förvaring av färre än 1000 PU (pyroteknisk säkerhetsutrustning för fordon, bl.a. krockkuddar)
- mindre än 25 kg pyrotekniska artiklar som inte är PU i riskgrupp 1.3 och 1.4.
- Upp till 25 kg ammunition i riskgrupp 1.3 eller 1.4.
- Explosiva varor i bostad när förvaringen inte behöver tillstånd.

En vanlig innervägg med dubbla 13 mm gipsskivor på 70 mm träreglar uppfyller EI 30. Andra exempel på konstruktioner som uppfyller EI 30 finns t.ex. i förvaringshandboken.

Släckutrustning lämplig för att bekämpa mindre bränder i förvaringens närhet *måste* finnas i alla förråd för tillståndspliktig förvaring av explosiva varor.

Tillträdesskydd och brandskydd är båda skalskydd som kan uppfyllas av olika skal utanför varandra. Man kan t.ex. placera ett förråd med godkänt tillträdesskydd inne i ett utrymme med godkänt brandskydd.

Friliggande förråd för förvaring av mer än 500 kg explosiva varor ska ha åskskydd. Kravet på åskskydd gäller *inte* förvaring av enbart fyrverkeriartiklar i originalförpackningar eller andra varor i riskgrupp 1.4.

Om förvaringen medför högre antändningsrisk än zon E3 genom att explosivämnen kan spridas i form av damm, ånga eller på annat sätt ska en klassning av förrådet eller den del av förrådet där antändningsrisk kan förekomma utföras enligt MSBFS 2019:1. Klassning av ett område innebär fastställande av riskzoner och deras utbredning. Klassningen ska dokumenteras i en klassningsplan. Om de explosiva varorna förvaras i oöppnade och oskadade originalförpackningar är risken för spridning i normala fall så liten att ingen klassning behöver göras.

Åskskydd

Mer information finns på sida 93 i MSB:s handbok för förvaring av explosiva varor.

Friliggande förråd för förvaring av mer än 500 kg explosiva varor ska ha skydd mot åsknedslag. Där så krävs ska sökanden bifoga en beskrivning av förrådets åskskydd.

Elinstallationer och klassning

Elinstallationer i förråd för explosiva varor ska vara utförda enligt Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter (ELSÄK-FS 2022:1). Om det vid förvaringen finns risk för att de explosiva varorna avger damm eller ångor som kan antändas av t.ex. gnistor från elutrustning, ska en klassning av förrådet eller de delar av förrådet där antändningsrisk kan förkomma göras. Klassningen utförs enligt föreskriften MSBFS 2019:1 och klassningsplanen ska bifogas ansökan.

6. Överföring av explosiva varor inom Sverige

Om sökanden sedan tidigare har tillstånd för innehav och förvaring av explosiva varor ska en kopia av detta finnas med som en bilaga till ansökan om överföringstillstånd. Den person som är godkänd som föreståndare för förvaringen kan vanligtvis godkännas även som föreståndare för överföringen om inte sökanden anger andra önskemål.

Giltighetstiden för ett överföringstillstånd får inte vara längre än giltighetstiden för tillståndet för innehav och förvaring.

Bestämmelser om överföringstillstånd finns i föreskrifterna MSBFS 2016:4 och MSBFS 2016:5.

7. Följande dokument bifogas ansökan

Dessa dokument krävs för att ansökan ska kunna behandlas. Handläggning av ärendet kommer inte att påbörjas förrän ansökan är komplett.

Klassningsplan

En klassningsplan ska enligt MSBFS 2019:1 tas fram om det finns risk för antändning av den explosiva varan. Vid klassning indelas riskområdet, d.v.s det utrymme där förvaringen sker, in i en eller flera av zonerna E1, E2 eller E3. Detta medför till exempel särskilda krav på elektrisk utrustning och andra potentiella antändningskällor.

Zon E1 innebär ett riskområde vid hantering inom vilket damm, ånga, kondensat eller sublimat av explosivämne under normal drift kan förekomma i beaktansvärd omfattning.

Zon E2 innebär ett riskområde vid hantering (utom förvaring) inom vilket damm, ånga, kondensat eller sublimat av explosivämne endast undantagsvis kan förekomma i beaktansvärd omfattning, eller icke dammande hantering av explosiv vara förekommer men där ändå särskilda krav måste ställas på den elektriska installationen.

Zon E3 innebär ett riskområde inom vilket enbart förvaring sker av explosiv vara med sådan inneslutning att explosivämne inte kan spridas. Om de explosiva varorna förvaras i öppnade, oskadade originalförpackningar är risken för spridning i normala fall så liten att ingen klassning behöver göras.

Utredning om risker för olyckor

Riskutredning ska utföras enligt § 7 i lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och bifogas tillståndsansökan. Riskutredningens omfattning kan variera och anpassas utifrån verksamhetens komplexitet. Gäller ansökan förvaring och tabellernas avstånd inte uppfylls (se *MSBFS 2019:1*) krävs särskild riskutredning.

8. Underskrift

Skrivs under av firmatecknare hos det företag som avser driva verksamheten.

Övrig information

Avsyrning

Efter att tillstånd sökts ska en avsyrning utföras innan tillståndet beviljas. Vid *avsyrning* kontrolleras att anläggningen byggts/är utförd enligt det underlag som angavs i ansökan och att den uppfyller gällande krav. Vid avsyrningen kontrolleras bland annat de rubriker och punkter som framgår av texten ovan.

Föreskrifter och allmänna råd:

Exempel på föreskrifter som gäller för explosiva varor:

Identifiering och överföring

MSB 2016:5. Föreskrifter om produktkrav på explosiva varor för civilt bruk och plastiska sprängämnen.

MSBFS 2016:4. Föreskrifter om tillstånd för överföring, import och export av explosiva varor

Förvaring, förpackning och märkning

MSBFS 2019:1. Föreskrifter och allmänna råd om hantering av explosiva varor.

MSBFS 2012:3. Föreskrifter om upphävande av Statens räddningsverks föreskrifter (2006:11) om förpackning och märkning av explosiva varor.

Fyrverkeriartiklar

MSBFS 2019:1. Föreskrifter och allmänna råd om hantering av explosiva varor.

Pyrotekniska artiklar

MSBFS 2015:6. Föreskrifter om tillhandahållande av pyrotekniska artiklar och ammunition.

Klicka på länkarna för att läsa mer om föreskrifterna. Samtliga finns att hämta hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.